

Těkavé látky

Základní charakteristika

Těkavé látky jsou chemické látky, které uživatelé **čichají-inhalují**. Celou skupinu těchto návykových látek najdeme v MKN-10 (Mezinárodní klasifikaci nemocí 10. revize) pod označením F18 - jako prchavé látky. Běžně se však označují také jako **látky těkavé a inhalační** (inhalanty). Mezi nejčastěji zneužívané látky můžeme zařadit některá **ředidla, lepidla a rozpouštědla** (např. toluen), ale i **plynné látky** (např. éter a rajský plyn).

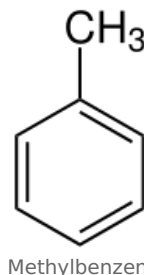
Zdravotní následky

Po inhalaci všech těchto látek dochází k **rychlému opojení** a následnému ovlivnění CNS, doprovázené stavy euforie s častým s útlumem. Dále se mohou projevit zrakové a sluchové halucinace.

Jednotlivé inhalační drogy

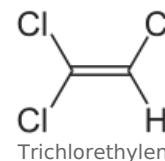
Toluen

Toluen je **nejvíce zneužívanou látkou v ČR**, je volně prodejný a poměrně levný. Nejčastěji se vdechují jeho výpary z napuštěných tkanin (pro kýžený efekt stačí již několik mililitrů). Případně se toluen inhaluje přímo z lahvi. Jedná se o bezbarvou kapalinu, která se **získává z ropy**, olejů nebo koksových plynů. Chemicky řadíme toluen do skupiny aromatických uhlovodíků. Běžně se používá jako rozpouštědlo a ředidlo laků. ^[1]

Trichlorethylen

Jedná se o inhalační drogu, která je často zneužívána zaměstnanci průmyslových pracovišť. Jinak se běžně užívá jako rozpouštědlo. Při vdechování trichlorethylenu se mohou objevovat sluchové, či zrakové halucinace.

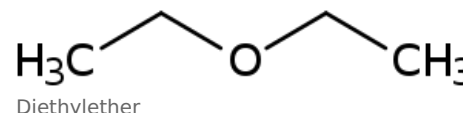

Aceton

Aceton (též propanon, nebo dimethylketon) v ČR patří mezi méně často užívané inhalační drogy. Přesto se toto mnohostranné **rozpuštědlo** stává předmětem zájmu lidí, kteří s ním pracují.

Éter

Éter (diethylether) je rozpouštědlo tuků a olejů. Původně byl využíván jako narkotikum, s čímž bylo také spojeno jeho zneužívání.

Benzin

Benzin je těkavou látkou, která je běžně využívána jako **pohonná hmota**. Chemicky se jedná o směs vyšších uhlovodíků.

Rajský plyn

Je dalším ze zástupců prchavých látek, který po smíšení s kyslíkem a následném vdechnutí **vyvolává opojný bezbolestný stav**. Uživatelé látku vdechují například z nafukovacích balonků, nebo tlakových lahvíček na výrobu šlehačky. Velkým zdravotním rizikem je to, že díky rychlému odpařování rajského plynu, může dojít k popálení mrazem v oblasti dýchacích cest. V praxi se rajský plyn používá především jako prostředek ke krátkodobé anestezii.

Léčba

Léčbu závislosti na těkavých látkách je důležité v žádném případě **nepodceňovat** a věnovat jí stejnou péči a pozornost, jako u jiných skupin návykových látek (např. u alkoholu). Pro skončení užívání je nutná spolupráce pacienta se zdravotnickým zařízením. Nejlepší je, pokud se spolupracuje i s rodinou a školou. U experimentujících pacientů (mnohdy dětí a mladistvých) je účinnou metodou individuální [[psychoterapie|psychoterapie]. Dále je doporučeno sledování a spolupráce po dobu několika let. U pacientů silně závislých (většinou dospělých) bývá léčba složitější, jelikož jsou užíváním natolik ovlivněni, že již nejsou schopni vnímat své okolí, přiznat si následky užívání a často odmítají docházet i do zdravotnických zařízení. Pro tuto skupinu uživatelů jsou bohužel vyhlídky na dosažení abstinence mnohem menší, než u experimentujících a včasné registrovaných pacientů a některé případy mohou končit **invaliditou či smrtí**

Odkazy

Související články

Použitá literatura

- KALINA, Kamil, et al. *Drogy a drogové závislosti 1 : mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha : Úřad vlády České republiky, 2003. 0 s. ISBN 80-86734-05-6.

Reference

1. KALINA, Kamil, et al. *Drogy a drogové závislosti 1 : mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha : Úřad vlády České republiky, 2003. 0 s. ISBN 80-86734-05-6.